

PREDLOG
EVA 2022-2430-0011
NUJNI POSTOPEK

ZAKON O NUJNIH UKREPIH ZA OMILITEV POSLEDIC ZARADI VPLIVA VISOKIH CEN ENERGENTOV

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Zaradi naraščanja socialnih stisk prebivalstva zaradi vpliva visokih cen energentov je treba sprejeti nov zakon z nujnimi ukrepi, ki bodo omilili posledice na področju energetike, socialnega varstva, pravic iz javnih sredstev.

Razmere na energetskih trgih so neobičajne in so posledica več dejavnikov: oživitve gospodarstev po pandemiji in povečano povpraševanje po energiji (predvsem premoga in zemeljskega plina), zmanjšana dodatna oskrba Evrope s plinom zaradi tehničnih težav in nižjih naložb, manjše lastne proizvodnje ter nerezerviranih dodatnih količin plina iz Rusije in manjša proizvodnja elektrike iz obnovljivih virov kot običajno.

V Sloveniji se v primerjavi z drugimi državami iz zemeljskega plina ne proizvaja veliko električne energije, a ker se z elektriko trguje na enotnem notranjem trgu EU, se je vpliv rasti cen elektrike zaradi dražjega plina prenesel na naš domači trg. Na dvig cen elektrike na trgu je v zadnjem letu imel velike posledice porast cen zemeljskega plina. Je pa bilo v zadnjem letu zaznati manjšo proizvodnjo obnovljivih virov energije v Evropi zaradi manjše vetrne in hidro energije, kar vpliva na oblikovanje cen na trgu in uvoz.

Evropska komisija v svojem sporočilu z dne 13. 10. 2021 na splošno ocenjuje, da naj bi se veleprodajne cene plina po zimskem obdobju umirile, vendar na srednji rok zaradi procesa prestrukturiranja energetskih trgov krajših obdobj volatilnosti cen ni mogoče izključiti. Sistem ETS cen mora ohranjati ustrezní cenovni signal za nadomeščanje fosilnih goriv z nizkoogljičnimi, ki bodo na dolgi rok znižala cene in preprečevala preobčutljivost trgov na podobne dogodke.

V skladu z EU načeli za delovanje notranjega trga z energijo je v Sloveniji oskrba z energijo (elektrika, zemeljski plin, goriva) tržna dejavnost. Na trgu energije se srečujeta ponudba in povpraševanje po oskrbi z energijo. Kot ponudnik nastopa dobavitelj energije, ki se z vsakim odjemalcem prosto dogovori o količini, ceni in terminu dobavljene energije. Energija je tržno blago, za katero veljajo ekonomske zakonitosti trga.

Pregled strukture cen električne energije in zemeljskega plina v evropskih državah¹:

Figure 50: Breakdown of electricity prices & network breakdown – 2020 (euros)¹⁵⁵

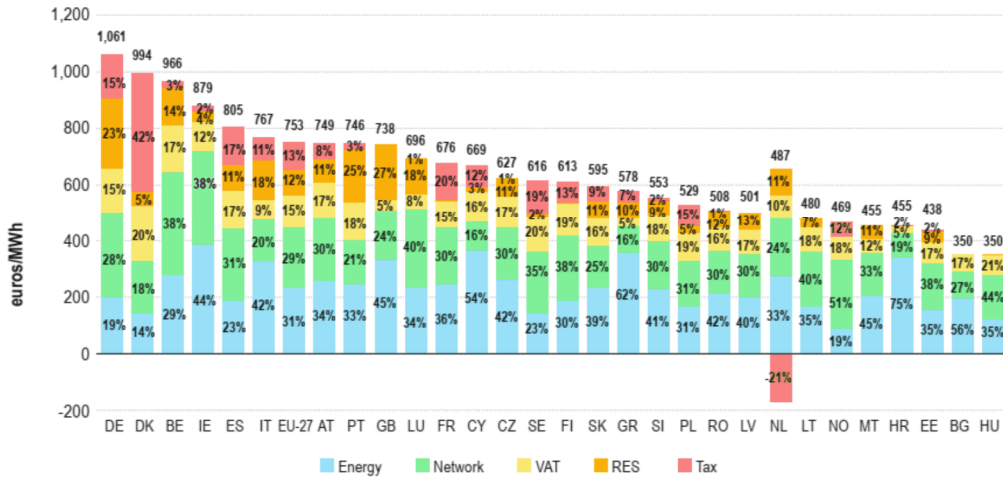
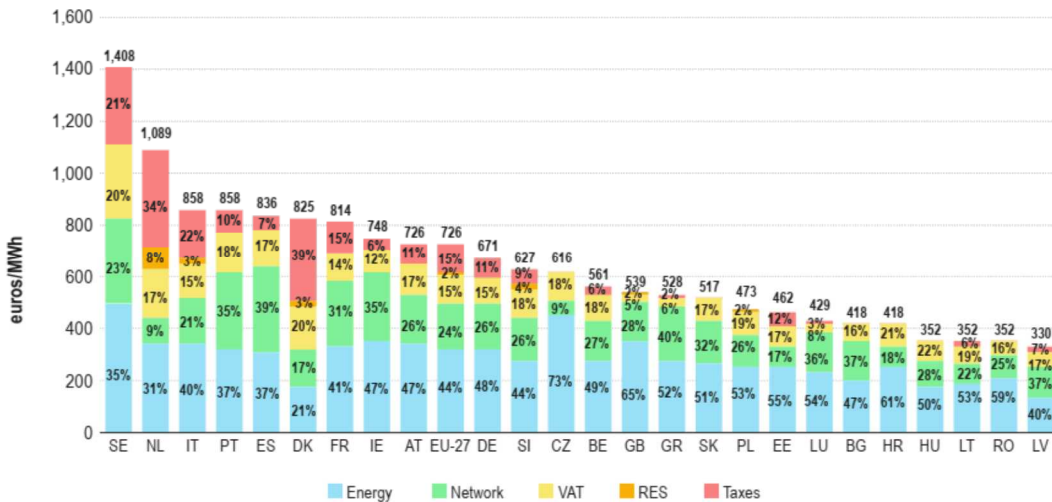

Figure 54: Breakdown of gas price – 2020 (euros)¹⁵⁷

Source: Eurostat, Band D2: 20–200 GJ (household gas consumption) and Ofgem.

Glede na stanje na evropskih trgih je Evropska komisija v svojem sporočilu COM (2021) 660 final z dne 13. 10. 2021 (tako imenovani *Toolbox*) navaja naslednje možne ukrepe za takojšnje odzivanje držav članic:

1. Krizna dohodkovna podpora za prizadeta gospodinjstva

Gre za enkratni znesek ali časovno omejeno pomoč na gospodinjstvo pri plačilu položnic. EK spodbuja države članice, da za ta namen uporabijo Sklad za podnebne spremembe. Ukrep mora biti enkraten, da se na dolgi rok vseeno zadrži motivacija k zmanjšanju porabe energije in k investiranju v energetske učinkovite ukrepe.

2. Državne pomoči

Pomoč podjetjem ali industriji je možna le v primeru, da so transparentno, nediskriminatorno zastavljene in z jasnimi kriteriji in cilji, morajo pa biti skladne s podnebno-energetskimi cilji, ki so bili sprejeti z NEPN-i. Obstoječe smernice za državne pomoči že dopuščajo odpustke za industrijo (ti odpustki so v primeru prispevka OVE v veljavi tudi v Sloveniji), in EK bo tudi v revidiranih smernicah to možnost obdržala.

Epidemija COVID-19 je močno vplivala na materialni in socialni položaj prebivalstva, povečala je stiske predvsem najranljivejšemu delu prebivalstva, zato je treba sprejeti nov zakon z nujnimi ukrepi, ki bodo omilili posledice in vpliv visokih cen energentov, ki naslavlja navedene materialne stiske prebivalcev, kar je skladno s priporočili Evropske komisije.

Vlada Republike Slovenije na podlagi drugega odstavka 58. člena Poslovnika državnega zbora predlaga obravnavo predloga zakona na izredni seji Državnega zbora.

Predlogi rešitev niso predmet uskladitve s pravni redom Evropske unije.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Glavni cilj predloga zakona je omiliti posledice, ki so nastale zaradi podražitve cen energentov.

2.2 Načela

1. Načelo prilagajanja prava družbenim razmeram

V luči negotovosti zakonodajalec nima le pravice, temveč tudi dolžnost, da zakonodajo prilagaja danim družbenim razmeram in jo tudi spreminja, če to narekujejo spremenjena družbena razmerja. Načelo prilagajanja prava družbenim razmeram se v teh družbenih razmerah torej kaže kot ključni element načela pravne države.

2. Načelo socialne države

Načelo socialne države daje zakonodajalcu pri zagotavljanju in uresničevanju socialne varnosti, njenim državljanom široko polje proste presoje. Načelo je povezano z načelom vzajemnosti in solidarnosti.

3. Načelo zakonitosti

Načelo zakonitosti od državnih organov zahteva, da morajo njihova posamična dejanja temeljiti na zakonu ali na zakonitem predpisu (četrti odstavek 153. člena Ustave Republike Slovenije).

4. Načelo učinkovitosti

Nujni ukrepi, ki jih država sprejema za obvladovanje in zmanjševanje negativnih posledic visokih cen energentov na prebivalstvo, morajo biti čim bolj učinkoviti.

5. Načelo ekonomičnosti postopka

Postopki dodeljevanja finančnih sredstev in spodbud se morajo voditi hitro, s čim manjšimi stroški in čim manjšo zamudo za stranke in druge udeležence v postopku.

6. Načelo solidarnosti

Zakonski ukrepi sledijo načelu solidarnosti in vzajemne pomoči.

7. Načelo transparentnosti

Zaradi preprečevanja zlorab so prejemniki finančnih vzpodbud zavezani k transparentnosti njihovega pridobivanja.

2.3 Poglavitne rešitve

S predlogom zakona se sprejemajo ukrepi, ki bodo omilili posledice in vpliv zaradi visokih cen energentov na področju energetike, socialnega varstva in pravic iz javnih sredstev:

- zaradi izboljšanja socialne varnosti ranljivih skupin se določi izplačilo enkratnega solidarnostnega dodatka (v nadaljevanju: dodatek) v višini 150 evrov za namen odprave posledic povečanja cen energentov,
- začasna oprostitev plačila prispevka za zagotavljanje podpor proizvodnji električne energije v soproizvodnji z visokim izkoristkom in iz obnovljivih virov energije za gospodinjske odjemalce in za odjemalce na NN brez merjenja moči,
- tarifne postavke za distribucijskega operaterja za obračunsko moč in prevzeto delovno energijo za vse odjemne skupine se začasno znižajo na nič,
- izenačuje pravice v zvezi s ceno in razmerje med gospodinjskimi odjemalci zemeljskega plina in etažnimi lastniki posamičnih stanovanj v večstanovanjskih stavbah, ki svojo stanovanja ogrevajo iz skupnih kotlovnice na zemeljski plin.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Zakon nima vpliva na državni proračun in druga javna finančna sredstva, razen:

- Skupni izpad sredstev zaradi začasne oprostitve plačila prispevka za zagotavljanje podpor proizvodnji električne energije v soproizvodnji z visokim izkoristkom in iz obnovljivih virov energije za gospodinjske odjemalce in za odjemalce na NN brez merjenja moči za predvideno obdobje od 1. 3. 2022 do 31. 5. 2022 bo znašal cca 18.252.000 EUR.
- Predviden ukrep Agencije za energijo bo znižal zaračunano omrežnino za predvidoma 63 milijonov evrov,
- Znižani minimalni donos, ki se upošteva pri regulatornem okviru, zniža zaračunano omrežnino in s tem prihodke distribucijski operaterjev in petih elektrodistribucijskih družb, ocenjena vrednost izpada je 63 milijonov evrov. Dejanski izpad za proračun je odvisen tudi od tega, kolikšen donos bo od teh družb zahteval lastnik: država. Če bosta SDH in vlada upoštevala izveden ukrep, bosta upravam priznala uspešnost kljub nižjemu donosu, znižala pa bosta tudi pričakovani donos.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Finančna sredstva za izvajanje zakona v višini 106.500.000.00 EUR so zagotovljena v Skladu za podnebne spremembe, saj gre za finančne podpore za obravnavo socialnih vprašanj, povezanih z energetske revščino.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Predlog zakona ni predmet usklajevanj s pravnim redom EU.

Primerjalna ureditev - ukrepi drugih držav:

Spodnja tabela prikazuje ukrepe 17 držav EU in Združenega kraljestva kot odziv na skok cen energije².

Ukrepi/ Država	Znižanje stopnje obdavčitve	Regulacija MP cen	Regulacija VP cen	Pomoč ranljivim skupinam	Državne pomoči podjetjem	Regulacija dobičkov	Drugo
Belgija	✓	✓		✓			✓
Ciper	✓				✓		
Češka	✓			✓			
Estonija	✓			✓			
Francija			✓	✓			
Nemčija	✓						
Grčija				✓	✓		
Madžarska							
Irska	✓			✓			✓
Italija	✓			✓			
Latvija				✓			
Litva				✓			✓
Luksemburg							
Nizozemska							
Norveška				✓			
Poljska	✓	✓		✓			
Portugalska	✓		✓		✓		
Romunija		✓	✓	✓		✓	
Španija	✓	✓	✓	✓		✓	
Združeno kraljestvo			✓				

² <https://www.bruegel.org/publications/datasets/national-policies-to-protect-consumers-from-rising-energy-prices/>

6. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Administrativne in druge posledice

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Za izvajanje zakona so pristojna ministrstva in drugi državni organi, na delovnih področjih katerih se sprejemajo ukrepi.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Zakon ne bo imel posledic pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov.

6.2 Presoja posledic na okolje, ki vključuje tudi prostorske in varstvene vidike

Zakon ne bo imel posledic na okolje.

6.3 Presoja posledic na gospodarstvo

Zakon ne bo imel posledic na gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic na socialnem področju

S predlogom zakona se izboljšuje položaj širšega kroga upravičencev, med drugim tudi na področju socialnega varstva.

6.5 Presoja posledic na dokumente razvojnega načrtovanja

Predlog zakona ne bo imel posledic na dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona ne vpliva na druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

Sprejeti zakon bo predstavljen na spletni strani Ministrstva za infrastrukturo, ki bo v okviru svojih pristojnosti tudi spremljal izvajanje sprejetega predpisa. V okviru svojih pristojnosti bo izvajanje zakona spremljalo tudi Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

Javnost ni sodelovala pri pripravi zakona, ker gre za sprejem zakona po nujnem postopku.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN

Pri pripravi zakona niso sodelovali zunanji strokovnjaki oz. pravne osebe.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- Jernej Vrtovec, minister,
- Blaž Košorok, državni sekretar,
- Aleš Mihelič, državni sekretar,

- mag. Hinko Šolinc, generalni direktor Direktorata za energijo,

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen (vsebina zakona)

- (1) S tem zakonom se zaradi vpliva visokih cen energentov določajo začasni ukrepi na področju energetike, socialnega varstva in pravic iz javnih sredstev.
- (2) S tem zakonom se odstopa od določb:
- Zakona o oskrbi s plini (Uradni list RS, št. 204/21) in
 - Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 121/21 in 189/21).

2. člen (solidarnostni dodatek za odpravo posledic energetske revščine)

(1) Za odpravo posledic energetske revščine se določi izplačilo enkratnega solidarnostnega dodatka (v nadaljnjem besedilu: dodatek) v višini 150 eurov.

(2) Upravičenci do dodatka iz prejšnjega odstavka so:

- osebe, ki so opredeljene kot upravičenci do solidarnostnega dodatka iz 67. člena Zakona o dodatnih ukrepih za preprečevanje širjenja, omilitev, obvladovanje, okrevanje in odpravo posledic COVID-19 (Uradni list RS, št. 206/21; v nadaljnjem besedilu: ZDUPŠOP), katerih prejemek je za mesec december 2021 znašal 1.000 eurov ali manj;
- upravičenci do nadomestila za invalidnost za mesec december 2021 po zakonu, ki ureja socialno vključevanje invalidov, ki niso upravičeni do dodatka iz prejšnje alineje;
- prejemniki denarne socialne pomoči ali varstvenega dodatka za mesec december 2021, in niso sami ali osebe, ki se poleg njih upoštevajo pri ugotavljanju materialnega položaja po zakonu, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev, upravičeni do dodatka iz prve ali druge alineje tega odstavka;
- upravičenci do otroškega dodatka od prvega do vključno šestega dohodkovnega razreda za mesec december 2021, ki niso sami ali osebe, ki se poleg njih upoštevajo pri ugotavljanju materialnega položaja po zakonu, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev, upravičeni do dodatka iz prve, druge ali tretje alineje tega odstavka;
- upravičenci do dodatka za veliko družino za leto 2021, ki niso upravičeni do dodatka iz prve, druge, tretje ali četrte alineje tega odstavka ali če se otroci, za katere so upravičeni do dodatka za veliko družino, upoštevajo kot povezane osebe pri izračunu otroškega dodatka, na podlagi katerega so upravičeni do solidarnostnega dodatka iz četrte alineje tega odstavka;
- rejniki, ki so imeli v decembru 2021 sklenjeno vsaj eno rejniško pogodbo v skladu z določbami zakona, ki ureja izvajanje rejniške dejavnosti, in ki niso sami ali otroci v rejništvu upravičeni do dodatka iz prve, druge, tretje, četrte ali pete alineje tega odstavka.

(3) Dodatek iz prve in druge alineje prejšnjega odstavka izplača Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije oziroma Kapitalska družba pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d.d., dodatek iz tretje do šeste alineje pa ministrstvo, pristojno za socialne zadeve. Dodatek se izplača najpozneje do 15. aprila 2022.

(4) Upravičenci iz prve do pete alineje drugega odstavka tega člena, ki so upravičeni do dodatka za veliko družino za štiri ali več otrok za leto 2021, so poleg dodatka iz prvega odstavka tega člena, upravičeni do dodatnega dodatka v višini 50 eurov.

(5) Sredstva za izplačilo dodatka se zagotovijo iz Sklada za podnebne spremembe.

(6) Dodatek se ne šteje v dohodek pri uveljavljanju pravic po predpisih, ki urejajo pravice iz javnih sredstev, razen pri izredni denarni socialni pomoči.

(7) Ne glede na zakon, ki ureja dohodnino, se od dodatka ne plača dohodnina.

(8) Od dodatka se ne plačuje prispevkov za obvezno zdravstveno zavarovanje.

(9) Dodatek iz prvega odstavka tega člena je izvzet iz izvršbe po Zakonu o izvršbi in zavarovanju (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 93/07, 37/08 – ZST-1, 45/08 – ZArbit, 28/09, 51/10, 26/11, 17/13 – odl. US, 45/14 – odl. US, 53/14, 58/14 – odl. US, 54/15, 76/15 – odl. US, 11/18, 53/19 – odl. US, 66/19 – ZDavP-2M, 23/20 – SPZ-B in 36/21), iz davčne izvršbe po Zakonu o davčnem postopku (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 32/12, 94/12, 101/13 – ZDavNepr, 111/13, 22/14 – odl. US, 25/14 – ZFU, 40/14 – ZIN-B, 90/14, 91/15, 63/16, 69/17, 13/18 – ZJF-H, 36/19, 66/19, 145/20 – odl. US in 203/20 – ZIUPOPDVE) ter iz stečajne mase v postopku osebnega stečaja po Zakonu o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Uradni list RS, št. 176/21 – uradno prečiščeno besedilo, 178/21 – popr. in 196/21 – odl. US).

(10) Ministrstvo, pristojno za socialne zadeve, Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, za potrebe ugotovitve upravičenosti do dodatka iz drugega odstavka tega člena, v elektronski obliki posreduje podatke o upravičencih iz tretje, četrte, pete in šeste alineje ter njihovih povezanih oseb za mesec december 2021, in sicer osebno ime, EMŠO in davčno številko te osebe. Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije posredovane podatke upari s podatki o upravičencih do dodatka iz prve in druge alineje drugega odstavka tega člena in ministrstvu, pristojnem za socialne zadeve, v elektronski obliki posreduje podatke o upravičencih do solidarnostnega dodatka iz prve in druge alineje drugega odstavka tega člena.

3. člen

(začasna oprostitev plačila prispevka za zagotavljanje podpor proizvodnji električne energije v sproizvodnji z visokim izkoristkom in iz obnovljivih virov energije za končne odjemalce odjemne skupine na nizki napetosti brez merjenja moči in gospodinjske odjemalce električne energije)

(1) S tem zakonom se začasno določi oprostitev plačila prispevka za zagotavljanje podpor proizvodnji energije v sproizvodnji z visokim izkoristkom in iz obnovljivih virov energije, ki se zaračunava na podlagi 17. člena Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 121/21 in 189/21), za končne odjemalce odjemne skupine na nizki napetosti brez merjenja moči in gospodinjske odjemalce električne energije.

(2) Ukrep iz prejšnjega odstavka velja od 1. februarja 2022 do 30. aprila 2022.

4. člen

(znižanje tarifnih postavk za obračunsko moč in prevzeto delovno energijo ter donosnost distribucijskega operaterja)

(1) Tarifne postavke za distribucijskega operaterja za obračunsko moč in prevzeto delovno energijo se za vse odjemne skupine znižajo na nič.

(2) Ugotovljeni manko omrežnine za leto 2022, ki nastane zaradi ukrepa oprostitve plačila omrežnine za distribucijski sistem za končne odjemalce iz vseh odjemnih skupin se pokrije tako, da Agencija za energijo v postopku ugotavljanja odstopanj od regulativnega okvira za leto 2022 zniža priznani regulirani donos na sredstva distribucijskega operaterja.

(3) Ukrep iz tega člena velja od 1. februarja 2022 do 30. aprila 2022.

5. člen

(izenačitev pravic vseh gospodinjskih odjemalcev zemeljskega plina)

(1) Etažni lastniki posameznih stanovanj v večstanovanjskih stavbah, ki svoja stanovanja ogrevajo s toploto iz skupnih kurilnic na zemeljski plin za eno ali več večstanovanjskih stavb, pri čemer so gospodinjski odjemalci solastniki skupnih kotlovnice za eno ali več večstanovanjskih stavb, imajo pri

nakupu plina za te skupne kurilnice vse pravice v zvezi z nakupnimi pogoji zemeljskega plina, kot jih imajo gospodinjski odjemalci zemeljskega plina, ki kupujejo zemeljski plin za svojo lastno rabo.

(2) Etažni lastniki iz prejšnjega odstavka, pravic ne morejo uveljavljati individualno, temveč skupaj na skupnem odjemnem mestu.

(3) Ukrep iz tega člena velja od 1. februarja 2022 do 30. aprila 2023.

KONČNA DOLOČBA

6. člen (začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV:

K 1. členu:

Člen določa vsebino zakona, s katerim se določajo začasni ukrepi za omilitev posledic zaradi vpliva visokih cen energentov, predvsem zaradi podražitev električne energije ter višjih stroškov ogrevanja (plin, kurilno olje, daljinsko ogrevanje) ter našteva zakone, od katerih se odstopa.

K 2. členu:

Člen določa, da se zaradi socialnih posledic energetske revščine določi izplačilo enkratnega solidarnostnega dodatka v višini 150 evrov zaradi povečanja cen energentov.

Upravičenci do dodatka so:

- osebe, ki so opredeljene kot upravičenci do solidarnostnega dodatka iz 67. člena Zakona o dodatnih ukrepih za preprečevanje širjenja, omilitev, obvladovanje, okrevanje in odpravo posledic COVID-19, (Uradni list RS, št. 206/21; v nadaljnjem besedilu: ZDUPŠOP), katerih prejemek je za mesec december 2021 znašal 1000 ali manj. upravičenci do nadomestila za invalidnost za mesec december 2021 po zakonu, ki ureja socialno vključevanje invalidov,
- prejemniki denarne socialne pomoči ali varstvenega dodatka za mesec december 2021,
- upravičenci do otroškega dodatka od prvega do vključno šestega dohodkovnega razreda za mesec december 2021,
- upravičenci do dodatka za veliko družino za leto 2021,
- rejniki, ki so imeli v decembru 2021 sklenjeno vsaj eno rejniško pogodbo v skladu z določbami zakona, ki ureja izvajanje rejniške dejavnosti.

Do solidarnostnega dodatka so upravičenci upravičeni le enkrat in sicer po pravni podlagi, ki je v drugem odstavku prej navedena.

Upravičenci, ki so upravičeni do dodatka za veliko družino za štiri ali več otrok za leto 2021, so poleg dodatka v višini 150 evrov, upravičeni do dodatnega dodatka v višini 50 evrov.

Od solidarnostnega dodatka se ne plača dohodnina, prav tako se ne šteje v dohodek pri uveljavljanju pravic po predpisih, ki urejajo pravice iz javnih sredstev, razen, pri pravici do izredne denarne pomoči. Od dodatka se ne plačuje prispevkov za obvezno zdravstveno zavarovanje. Dodatek je izvzet iz izvršbe po Zakonu o izvršbi in zavarovanju, od davčne izvršbe po Zakonu o davčnem postopku ter iz stečajne mase v postopku osebnega stečaja po Zakonu o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Uradni list RS, št. 176/21 – uradno prečiščeno besedilo, 178/21 – popr. in 196/21 – odl. US).

Dodatek se izplača najkasneje do 15. aprila 2022, sredstva pa se zagotovijo iz Sklada za podnebne spremembe.

Finančne posledice:

- Upravičenci iz 67. člena PKP (upokojenci), cca 465.000
- prejemnike denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka cca 67.000
- upravičenci do otroškega dodatka do 6. dohodkovnega razreda cca 139.000 brez upoštevanja podvajanja
- upravičenci do dodatka za veliko družino s tremi otroki, cca 26.000 brez upoštevanja podvajanja.
- upravičenci do dodatka za veliko družino s štirimi ali več otroki, cca 6.000 brez upoštevanja podvajanja
- upravičenci do dodatka za invalidnost, cca 7.000 brez upoštevanja podvajanja
- rejniki, cca 500 prejemnikov.

Skupaj: cca. 710.000 upravičencev (brez upoštevanja podvajanj).

Okvirne finančne posledice: 710.000 X 150 EUR = 106.500.000,00 EUR.

K 3. členu:

Prispevek za OVE in SPTE so na podlagi Uredbe o načinu določanja in obračunavanja prispevkov za zagotavljanje podpor proizvodnji električne energije v sproizvodnji z visokim izkoristkom in iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 184/21) dolžni plačati vsi končni odjemalci električne energije, trdnih in tekočih fosilnih goriv, utekočinjenega naftnega in zemeljskega plina ter daljinske toplote.

Na podlagi veljavne zakonodaje Center za podpore ob upoštevanju razpoložljivih virov sredstev iz sprejetega načrta za delovanje podporne sheme in obveznosti do upravičencev do podpor, ki so že v podporni shemi, pripravi oceno potrebnega letnega obsega sredstev za zagotavljanje podpor za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije in v sproizvodnji z visokim izkoristkom ter jo v obliki poročila do 10. novembra posreduje Agenciji za energijo (v nadaljnjem besedilu: agencija) in ministrstvu, pristojnemu za energijo. Agencija za energijo na podlagi takšne ocene izračuna višino prispevka na podlagi predpisanih kriterijev iz uredbe in z aktom objavi višino prispevkov, pri čemer potrebuje soglasje Vlade, ter akt objavi v Uradnem listu RS.

Podlaga za sprejem in plačilo prispevkov za zagotavljanje podpor proizvodnji električne energije v sproizvodnji z visokim izkoristkom in iz obnovljivih virov energije je:

- Zakon o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 121/21 in 189/21),
- Uredba o načinu določanja in obračunavanja prispevkov za zagotavljanje podpor proizvodnji električne energije v sproizvodnji z visokim izkoristkom in iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 184/21),
- Akt o prispevkih za zagotavljanje podpor za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije in v sproizvodnji z visokim izkoristkom (Uradni list RS, št. 56/15 in 121/21 – ZSROVE),
- sprejme Agencija za energijo po predhodnem soglasju Vlade RS.

Gre za prispevek, ki ga z uredbo določi vlada (predpiše način določanje višine in obračunavanja prispevka), Agencija pa zgolj izračuna njegovo višino na podlagi predpisanih kriterijev iz uredbe. Prispevek ni del omrežnine, ki jo neodvisno določa agencija. Agencija o prispevku izda izvedbeni akt, ki sledi Uredbi vlade. Zato se za začasen preklic plačevanja prispevka sprejme ta zakon, saj ni namen, da se dolgoročno posega v veljavno pravno ureditev, ampak gre za enkratno odločitev o začasem neplačevanju prispevka za določeno obdobje zaradi izrednih razmer na področju cen električne energije.

Zaradi zapletov pri umeščanju v prostor poteka razdeljevanje sredstev, zbranih iz naslova predmetnega prispevka, počasneje od načrtov, zato se je pri Centru za podpore nabrala zadostna količina sredstev, ki bo omogočala izplačilo podpor kljub začasni ustavitvi zbiranja prispevkov oziroma drugače povedano, ukrep kratkoročno ne bo vplival na izvajanje podporne sheme.

Ocena učinka na gospodinjstva

Obračunska moč / kW	mesečni znesek brez DDV /€	mesečni znesek z DDV / €
3	2,22	2,7
7	5,17	6,31
10	7,39	9,02

Ocena mesečnega učinka na odjemalce odjemne skupine NN brez merjenja moči: do 40.7 EUR brez DDV oz. 49,67 EUR z DDV za obračunsko moč 41 kW.

Ocena izpada prispevka za en mesec: zbrani mesečni znesek pri gospodinjstvih odjemalcih elektrike je okrog 4.634.000 EUR.

Celoten znesek, mesečno zbran iz prispevka od odjemalcev elektrike odjemne skupine NN brez merjenja moči znaša približno 1.450.000 EUR.

Skupni izpad prispevka za en mesec je 6.084.000 EUR, za tri mesece pa 18.252.000 EUR.

K 4. členu:

Taka določba je potrebna, da Agencija za energijo za tri mesece zniža tarifne postavke za distribucijskega operaterja za obračunsko moč in prevzeto delovno energijo za vse odjemne skupine na nič.

Prihodki od omrežnine za distribucijski sistem v letu 2020 so znašali 253.118.944 EUR. Če predvidevamo višino izpada prihodkov na podlagi podatkov iz 2020, bo to pomenilo izpad cca 63.279.700 EUR v treh mesecih.

Nazadnje je Agencija za energijo znižala omrežnino za obračunsko moč na nič za tri mesece in s tem pomagala v okviru svojih pristojnosti in finančnih zmožnosti³.

S predvidenim ukrepom Agencija za energijo zniža zaračunano omrežnino za predvidoma 63 milijonov EUR. Na povprečnem računu odjemalca se takšna oprostitvev odraža v približno 28 % nižji položnici.

Ugotovljeni manko omrežnine za leto 2022, ki bo nastal zaradi ukrepa oprostitve plačila dela omrežnine za končne odjemalce iz vseh odjemnih skupin, se pokrije tako, da agencija v postopku ugotavljanja odstopanj od regulativnega okvira za leto 2022 zniža priznani regulirani donos na sredstva distribucijskega elektrooperaterja in petih distribucijskih operaterjev.

Ukrep bo znižal prihodke elektrodistribucijskih družb. Glede na predlagan ukrep, da so tarifne postavke za distribucijskega operaterja za obračunsko moč in prevzeto delovno energijo za vse odjemne skupine tri mesece enake nič (0), se pričakuje da bo priznani reguliran donos blizu nič, kar mora tudi SDH upoštevati pri pričakovanih in predpisanih donosih na način, da se le-ta zniža.

K 5. členu:

Člen izenačuje pravice v zvezi s ceno in razmerje med gospodinjstvi odjemalci zemeljskega plina in etažnimi lastniki posamičnih stanovanj v večstanovanjskih stavbah, ki svojo stanovanja ogrevajo iz skupnih kotlovnih na zemeljski plin. S pravicami so mišljene pravice, ki so opredeljene v določbah od 13. do 18. člena Zakona o oskrbi s plini (Uradni list RS, št. 204/21). Gre za dodatni ukrep za omilitev posledic zaradi vpliva visokih cen energentov. Ta ukrep bo naknadno sistematično urejen v novem, dopoljenem zakonu, zato je v interventnem zakonu predvidena časovna veljavnost od 1. februarja 2022 do 30. aprila 2023, tako da je zajeta tudi naslednja kurilna sezona. Hkrati pa je s tem razponom veljavnosti ukrepa upoštevan tudi čas, ki je potreben za postopek sprejemanja dopolnitev systemskega zakona.

K 6. členu:

Predvidena veljavnost zakona je naslednji dan po objavi.

³ <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2020-01-0611/tarifne-postavke-za-omreznine-elektrooperaterjev>

IV. BESEDILO ČLENOV, OD KATERIH SE ODSTOPA

1. Zakon o oskrbi s plini

13. člen

(splošno)

(1) Določbe od 14. do 18. člena tega zakona se uporabljajo za gospodinjске odjemalce, določbi 14. in 15. člena tega zakona pa tudi za male poslovne odjemalce, razen če se nanašajo na obravnavo pritožb iz 17. člena tega zakona.

(2) Dobavitelj ali operater distribucijskega sistema lahko nediskriminatorno zagotovi pravice, ki so v tem oddelku določene za gospodinjске odjemalce, tudi drugim končnim odjemalcem.

14. člen

(skupna kontaktna točka)

(1) Agencija gospodinjским odjemalcem na enem mestu omogoči dostop do informacij glede njihovih pravic, veljavnih predpisov in splošnih aktov za izvrševanje javnih pooblastil in načinov obravnave pritožb iz 17. člena tega zakona, ki so jim na voljo v primeru spora z dobaviteljem ali operaterjem distribucijskega sistema (v nadaljnjem besedilu: skupna kontaktna točka).

(2) V skupni kontaktni točki agencija zagotovi dostop najmanj do informacij o:

1. načinih obravnave pritožb iz 17. člena tega zakona;
2. veljavnih tarifah omrežnine ter splošno veljavnih pogojih v zvezi z uporabo omrežja;
3. primerjavi veljavnih cenikov ponudnikov plina za gospodinjске in male poslovne odjemalce;
4. načinu pridobitve podatkov o njihovi porabi;
5. pravici do menjave dobavitelja;
6. pravicah do oskrbe s plinom določene kakovosti po razumni ceni v skladu z veljavnimi predpisi in splošnimi akti;
7. pravici do nujne oskrbe iz 18. člena tega zakona.

(3) Dobavitelji morajo za izvajanje nalog iz 3. točke prejšnjega odstavka na elektronski način, ki ga s splošnim aktom določi agencija, najpozneje z začetkom uporabe spremenjene cene predložiti agenciji podatke o spremenjeni ceni.

(4) Agencija s splošnim aktom določi način elektronskega pošiljanja podatkov za izvajanje nalog iz 3. točke drugega odstavka tega člena, v katerem določi sistem za predložitev podatkov o cenah in način uporabe sistema ali določi obliko za elektronsko pošiljanje podatkov.

15. člen

(pogodba o dobavi in splošni pogodbeni pogoji)

(1) Pogodba o dobavi plina med gospodinjским odjemalcem in dobaviteljem plina mora biti sklenjena v pisni ali elektronski obliki v skladu s predpisi o elektronskem poslovanju.

(2) Pogodba iz prejšnjega odstavka mora določati najmanj:

1. ime in naslov dobavitelja,

2. ceno in plačilne pogoje,
3. pravice in obveznosti pogodbenih strank v zvezi z neizpolnjevanjem pogodbe,
4. vrste storitev, ki ji nudi dobavitelj, in ponujeno raven kakovosti storitev,
5. načine pridobivanja podatkov o veljavnih tarifah in stroških vzdrževanja,
6. trajanje pogodbe, pogoje za podaljšanje in odpoved pogodbe ali storitev ter navedbo, ali je dovoljen brezplačni odstop od pogodbe,
7. dogovore o nadomestilu in povračilu v primeru, da ni dosežena raven kakovosti storitev iz pogodbe, vključno z nenatančnim ali zapoznelim obračunavanjem dobavljenega plina ali vzdrževalnih storitev,
8. način za sprožitev postopkov za obravnavo pritožb v skladu s 17. členom tega zakona ter
9. informacije o pravicah gospodinjskih odjemalcev, vključno z obravnavanjem pritožb iz 17. člena tega zakona in z vsemi informacijami, ki jih morajo dobavitelji pregledno sporočiti ob predložitvi računov in na svojih spletnih straneh.

(3) Gospodinjski odjemalec lahko odstopi od pogodbe o dobavi brez plačila pogodbene kazni, odškodnine, nadomestila ali kakršnega koli drugega plačila zaradi odstopa od pogodbe pred določenim rokom, če odpoved začne učinkovati najmanj eno leto po sklenitvi pogodbe.

(4) Zaradi menjave dobavitelja lahko gospodinjski odjemalec od pogodbe o dobavi odstopi brez odpovednega roka. Če v primeru iz prejšnjega odstavka odstop učinkuje prej kot eno leto po sklenitvi pogodbe, nosi odjemalec posledice, ki jih za predčasni odstop od pogodbe o dobavi določa ta pogodba.

(5) Sestavni del pogodbe o dobavi so splošni pogodbeni pogoji, ki morajo biti pravični in znani vnaprej, dobavitelj pa jih mora gospodinjskemu odjemalcu zagotoviti pred sklenitvijo pogodbe, tudi če se pogodbe sklepajo po posrednikih. Splošni pogodbeni pogoji morajo biti pregledni, objavljeni v jasnem in razumljivem jeziku ter ne smejo vsebovati nepogodbenih ovir za uveljavljanje pravic odjemalcev, na primer preobsežne pogodbene dokumentacije. Dobavitelj mora gospodinjskim odjemalcem zagotoviti pregledne informacije o veljavnih cenah in tarifah ter splošnoveljavnih pogojih v zvezi z dobavo plina najmanj z objavo na svoji spletni strani.

(6) Spremembo splošnih pogodbenih pogojev mora dobavitelj neposredno ter pregledno in razumljivo sporočiti gospodinjskemu odjemalcu najmanj en mesec pred njihovo uveljavitvijo, če se sprememba nanaša na izpolnjevanje pogodbe z gospodinjskim odjemalcem. Obvestilo mora biti gospodinjskim odjemalcem poslano brezplačno na način, določen v pogodbi.

(7) Zaradi spremembe splošnih pogojev iz prejšnjega odstavka ima gospodinjski odjemalec pravico odstopiti od pogodbe o dobavi plina v enem mesecu po začetku veljavnosti spremenjenih splošnih pogojev brez odpovednega roka in brez obveznosti plačila pogodbene kazni, o čemer ga mora dobavitelj v obvestilu iz prejšnjega odstavka tudi obvestiti.

(8) Šesti in sedmi odstavek tega člena veljata tudi za spremembo cen plina, ki lahko pomeni povišanje plačila za plin odjemalca, za katerega veljajo splošni pogodbeni pogoji. Obvestilo o tej spremembi in dan uveljavitve spremembe morata biti navedena na računu ali v drugem ustreznem pisnem obvestilu.

(9) Dobavitelj mora gospodinjskemu odjemalcu ponuditi možnost široke izbire načinov plačevanja. Plačilni sistem ne sme povzročiti neupravičenega diskriminiranja odjemalcev, morebitne razlike v ceni in drugih pogojih plačila pa morajo odražati stroške dobavitelja zaradi različnih plačilnih sistemov. Če gospodinjski odjemalec ne plačuje po dejanski porabi, mora dobavitelj dati na voljo kot obliko plačila sistem akontacij, ki mora odražati verjetno porabo.

(10) Če dobavitelj gospodinjskim odjemalcem zaračuna pavšalne stroške poslovanja ne glede na njihovo poimenovanje, morajo ti odražati dejanske stroške, ki jih načini obračunavanja povzročajo dobaviteljem. Stroški opomina v primeru zamude plačila se ne štejejo za pavšalne stroške poslovanja.

(11) Dobavitelj ne sme sam ali prek posrednikov ali zastopnikov pri prodaji plina uporabljati zavajajočih ali nepoštenih poslovnih praks, ki vključujejo zlasti:

- neresnično ali zavajajočo predstavitev družbe, ki jo oseba, ki nagovarja končnega odjemalca, zastopa ali v imenu in za račun katere deluje;
- zavajajočo predstavitev ponudbe dobavitelja končnemu odjemalcu;
- navajanje neresničnih razlogov za obisk končnega odjemalca;
- neresnične ali zavajajoče navedbe v zvezi s pogodbenim razmerjem.

16. člen

(obveščanje o porabi in dostop do podatkov o porabi)

(1) Operater distribucijskega sistema ob priključitvi na distribucijski sistem obvesti gospodinjskega odjemalca o njegovih pravicah do oskrbe s plinom določene kakovosti po razumni ceni v skladu z veljavnimi predpisi in splošnimi akti.

(2) Operater distribucijskega sistema na zahtevo gospodinjskega odjemalca ali na podlagi njegovega pooblastila za vsak primer posebej ali za vse prihodnje primere do preklica določenemu podjetju plinskega gospodarstva brezplačno omogoči dostop do podatkov o porabi tega odjemalca. Operater distribucijskega sistema, ki je odgovoren za obdelavo podatkov, te podatke predloži podjetju plinskega gospodarstva v petih delovnih dneh, pri čemer podatke pošlje v elektronski obliki.

(3) Minister predpiše obliko za predstavitev podatkov in postopek, s katerim se dobaviteljem in odjemalcem zagotovi dostop do podatkov iz prejšnjega odstavka. Zagotovitve dostopa do podatkov operater distribucijskega sistema ne sme dodatno zaračunati.

(4) Operater distribucijskega sistema gospodinjske odjemalce, ki so priključeni na distribucijski sistem, na katerem opravlja dejavnost operaterja sistema, najmanj enkrat letno obvešča o dejanski porabi plina in stroških. Podatke o tem zagotovi v primernem roku, pri čemer se upoštevata zmogljivost opreme odjemalca za merjenje porabe in stroškovna učinkovitost takšnih ukrepov. Te storitve odjemalcem operater distribucijskega sistema ne sme dodatno zaračunati.

17. člen

(izvensodno reševanje sporov z gospodinjskimi odjemalci v zvezi z dobavo plina)

(1) Dobavitelj plina zagotovi pregledni, preprosti in brezplačni notranji postopek obravnave pritožb gospodinjskih odjemalcev.

(2) Dobavitelj plina sam ali skupaj z drugimi dobavitelji v okviru združenja zagotovi postopek izvensodnega reševanja sporov s potrošniki v zvezi z dobavo plina gospodinjskim odjemalcem po tem zakonu pred neodvisnim izvajalcem izvensodnega reševanja sporov, ki izpolnjuje pogoje in zagotavlja postopek v skladu z določbami zakona, ki ureja izvensodno reševanje potrošniških sporov. Če dobavitelj v postopku iz prejšnjega odstavka pritožbi ne ugotovi najpozneje v enem mesecu ali zahtevku gospodinjskega odjemalca ne ugotovi v celoti, lahko gospodinjski odjemalec vloži pobudo za začetek postopka v zvezi z domnevnimi kršitvami dobavitelja plina pri izvajanju pogodbe o dobavi plina pri neodvisnem izvajalcu izvensodnega reševanja sporov.

(3) Izvajalca izvensodnega reševanja sporov, pri katerem gospodinjski odjemalec vloži pobudo za začetek postopka, dobavitelj plina določi za štiri leta.

(4) Sodelovanje dobavitelja plina v postopku, ki ga je sprožil gospodinjski odjemalec pred neodvisnim izvajalcem, je obvezno.

(5) Stroške postopka neodvisnega izvajalca izvensodnega reševanja sporov plača dobavitelj ali združenje dobaviteljev plina.

(6) Dobavitelj plina ali združenje dobaviteljev plina lahko določi sistem povračil in odškodnin, ki jih zagotavlja gospodinjskim odjemalcem za posamezne kršitve svojih obveznosti v zvezi z dobavo plina, če je to upravičeno glede na višino škode, težo kršitve in stopnjo odgovornosti.

18. člen

(ranljivi odjemalci in nujna oskrba)

(1) Operater distribucijskega sistema ne sme ranljivega odjemalca odklopiti ali mu omejiti odjema plina pod količino, ki je glede na okoliščine (letni čas, temperaturne razmere, kraj prebivanja, zdravstveno stanje in druge podobne okoliščine) nujno potrebna, da ne pride do ogrožanja življenja in zdravja odjemalca in oseb, ki z njim prebivajo.

(2) Stroške odjema plina ranljivih odjemalcev nosi operater distribucijskega sistema do takrat, ko jih plača ranljivi odjemalec.

(3) Stroški iz prejšnjega odstavka, ki jih operater distribucijskega sistema ne more izterjati od ranljivega odjemalca, so upravičeni stroški tega operaterja.

(4) Operater distribucijskega sistema mora odjemalca pred odklopom obvestiti o možnosti nujne oskrbe, o dokazilih, ki jih mora odjemalec predložiti operaterju, da mu operater odobri nujno oskrbo, in o rokih, v katerih je treba ta dokazila predložiti. Podrobnejšo ureditev varstva ranljivih odjemalcev v zvezi z zagotavljanjem nadaljnje dobave plina določi operater distribucijskega sistema v sistemskih obratovalnih navodilih.

2. Zakon o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 121/21 in 189/21)

17. člen

(določanje prispevkov za spodbujanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov in sproizvodnje z visokim izkoristkom in njihova poraba)

(1) Vlada podrobneje predpiše določanje in obračunavanje prispevkov iz točk a) in b) tretjega odstavka prejšnjega člena, pri čemer mora biti prispevek določen ločeno za energijo iz fosilnih goriv in energijo iz drugih neobnovljivih virov. Pri določanju deleža posameznih skupin končnih odjemalcev vlada lahko upošteva tudi vpliv višine prispevkov na konkurenčnost gospodarstva, če takšna olajšava gospodarstvu ni v nasprotju s pravili za državne pomoči.

(2) Višina prispevka iz prejšnjega člena, ki ga plačujejo končni odjemalci, je odvisna od moči in napetostne ravni prevzemno-predajnega mesta, kategorije odjemalca in namena uporabe energije. Za dobavljeno fosilno trdno, tekoče in plinasto gorivo in toploto se prispevek obračuna kupcem na MWh dobavljene energije.

(3) Višino prispevkov iz točk a) in b) tretjega odstavka prejšnjega člena določi agencija s splošnim aktom ter jo po predhodnem soglasju vlade objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, in sicer na podlagi usmeritev, določenih v dolgoročnem časovnem načrtu iz 19. člena tega zakona, na podlagi ocene centra za podpore glede potrebnih sredstev za izvajanje programov podpor in druge namene, za katere se ta sredstva po zakonu uporabljajo, in na podlagi razpoložljivih sredstev za podpore iz preostalih virov, določenih v prejšnjem členu. Dokler vlada ne da soglasja k novi višini prispevkov, se uporablja višina iz prejšnjega obdobja.

(4) Prispevek iz točke a) tretjega odstavka prejšnjega člena se ne plačuje za obnovljive vire in toploto iz učinkovitih sistemov daljinskega ogrevanja in hlajenja, ki za svoje delovanje v celoti izrabljajo obnovljive vire energije.

(5) Končni odjemalec plačuje prispevek kot posebno postavko na mesečnem računu za omrežnino oziroma računu za dobavljeno gorivo ali toploto. Oseba, ki prejme prispevek skupaj s plačilom računa, ga mora takoj in brezplačno prenesti v korist centra za podpore.

(6) Dobavitelji fosilnih trdnih, tekočih in plinastih goriv in toplote prenesejo prispevek mesečno na podlagi prodaje v korist centra za podpore.